

DONATA ROSSA-KILIAN

AMW GDYNIA

**DUŃSKA POLITYKA ZAGRANICZNA
I BEZPIECZEŃSTWA
A KONCEPCJA „MAŁYCH PAŃSTW”**

Początkowo ekonomiczna integracja Europy po II wojnie światowej przybierała stopniowo formę coraz ściślejszej współpracy najpierw na płaszczyźnie politycznej, a ostatecznie militarnej. Wraz z podpisaniem traktatu z Maastricht w 1992 r. zinstytucjonalizowano obszary współpracy, a tzw. drugim filarem Unii Europejskiej stała się Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa (WPZiB), której głównym celem oraz zadaniem jest utrzymanie bezpieczeństwa. Państwa członkowskie UE aktywnie budują i popierają rozwój tego obszaru – z jednym wyjątkiem: Danii. Kraj ten od momentu wstąpienia do EWG był nastawiony pragmatycznie i funkcjonalnie do postępującej integracji, zatem skupiał się na współpracy ekonomicznej. Jednak wraz z rozwojem organizacji integracyjnych w Europie Dania została zmuszona do zaangażowania się również w inne dziedziny, w tym w obronność. Duży wpływ na postawę tego kraju miała i nadal ma postawa społeczeństwa, w większości bardzo sceptycznie podchodzącego do zacieśniającej się współpracy w Europie.

Cechą charakterystyczną międzynarodowych systemów politycznych jest różnica wpływów, jakie poszczególne państwa mogą wzajemnie na siebie wywierać. Mimo że formalnie wszystkie niezależne państwa są równe, istnieją między nimi znaczne rozbieżności, jeśli porównamy ich oddziaływanie na arenę międzynarodową. Te rozbieżności prowadzą do kategoryzacji państw.

Najwyraźniejszy podział, który dokonał się po II wojnie światowej, to podział na „małe państwa” oraz „supermocarstwa” (Rosja, USA). Nie jest on jednak wystarczający, ponieważ opiera się na skrajnościach. Należy zatem wyróżnić jeszcze „państwa średniej wielkości”, takie jak Japonia, Kanada, Brazylia, Indie czy Australia, oraz „mikropaństwa”, do których zaliczymy dużą grupę krajów powstałych w wyniku dekolonizacji.

Pomimo wieloletniego funkcjonowania pojęcia „małe państwo” w dyskursie politycznym, istnieje problem z jego definiowaniem. Punktem wyjścia do określenia pochodzenia terminu „małe państwo” jest publikacja amerykańskiej uczoney Annette Baker Fox *The Power of Small States*, wydana w roku 1959. Mimo wielu pionier-

jasno, a znając specyfikę swoich rodaków, stosuje taktykę, którą H. Larsen nazywa „efektem pedagogicznym”. Polega ona na prowadzeniu debaty publicznej, w której podkreśla się negatywne skutki funkcjonowania postanowień z Edynburga i przekonywaniu społeczeństwa, że im dłużej ograniczenia są utrzymywane, tym bardziej cierpi na tym duński interes. Tym samym przygotowuje się grunt pod przyszłe referendum, którego terminu nie podaje się nawet orientacyjnie, ponieważ będzie on uzależniony od wyniku rozstrzygnięć dotyczących europejskiej konstytucji. Do tego czasu rola Danii w realizowaniu WPZiB będzie rodziła nadal wiele znaków zapytania, problemów oraz sprzeczności.

Summary

Denmark security policy in the theory of small states

The topic of this paper is located at the intersection of International Relations Theory and the field of Small States Research. More specifically, it offers insight into Rationalism by looking at small states foreign policy strategies, and it advances our knowledge about small states survival by analyzing their strategies from a Rationalist perspective. The paper will focus on a brief description of a particular group of small states that have been proactive in the recent past in developing consistent and unique strategies of survival. In a second step, it will be demonstrated how the foreign policy agendas and the related actions of many of these small states push a certain broader agenda that focuses on International Law, international institutions, and the preference of diplomacy. The main aim of this article is to show how Small States theory exist in Denmark foreign and security policy.